

Läsnyckel

Lea och Maja

Författare: Helena Karlsson

Lea och Maja är en lättläst ungdomsbok som är skriven på Hegas nivå två. Boken passar för läsare som vill ha en gripande berättelse, med ett språk som är tydligt, och enkelt att avkoda.

Huvudpersonen i böckerna om Lea, är en flicka som går på särskolegymnasium, men det sägs inte i klartext i just denna bok. Böckerna passar kanske extra bra för läsare som kan känna igen sig i Leas särskilda behov, men de kommer att uppskattas av alla som vill läsa en lättläst ungdomsbok av denna svårighetsnivå.

Lea och Maja tar upp ett svårt ämne – sorgen när en klasskamrat drabbas av cancer, och inte överlever. Den fungerar därför bra som temabok eller diskussionsbok.

Det finns flera böcker om Lea. Du kan läsa dem i vilken ordning som helst! De böcker som kommit ut hittills heter *Lea*, *Lea på läger* och *Lea, vilse!*

Innan du läser

Titta på framsidan av boken. Kan du gissa vad den här boken handlar om? Vilken känsla får du av personerna som kramas på framsidan – tror du att de är ledsna eller glada?

Vilka känslor tror du att du själv kommer att få, när du läser den här boken?

Vänd på boken och läs baksidestexten. Boken har ett allvarligt ämne, och nu kan vi förstå hur personerna på framsidan känner sig. Stämde dina intryck från framsidan överens med texten på baksidan?

Medan du läser

Lea och Maja

Maja är sjuk och kommer aldrig att bli frisk. Hon kommer alltid att ha sin sjukdom. Lea tycker att det låter hemskt. Tror du att Lea förstår, att Maja kan dö av sin sjukdom?

Hur ser man att någon är sjuk? Hur ser man ut när man är stark, glad och bestämd? Prova att visa med kroppen och ansiktet.

Jag saknar dig, Maja!

Maja mår sämre och måste vara på sjukhuset hela tiden. Vad tror du att man kan få hjälp med på sjukhuset, om man är så sjuk som Maja? Blir man alltid frisk, om man åker in till sjukhuset, tror du? Varför, eller varför inte?

Lea förstår inte vad hennes mamma menar, när hon säger "vi får hoppas på det bästa". Vad tror du att hon menar?

Gråter och gråter

Hur kan det kännas som om "någon slagit Lea", när hon får veta att Maja är död?

Har du någonsin känt dig så ledsen, att du får ont i kroppen av det, så som Lea beskriver? Försökte du göra något för att bli glad igen, och i så fall, vad?

Att få ett sådant besked som Lea får gör att man drabbas av chock. Det är ofta första fasen i sorgen och då kan det vara svårt att tro på det man hör. Att känna stark smärta är en annan vanlig reaktion.

Ett ljus för Maja

Lea vill åka hem när hon är ledsen för att Maja har dött. Varför då, tror du? Hur hade du gjort, om du var i samma situation som Lea? Hade du åkt hem, eller stannat kvar? Varför hade du gjort så?

Siri säger att det är viktigt att vara tillsammans när man är ledsen. Hur tror du hon menar då? På vilket sätt kan det vara viktigt, tror du? Håller du med Siri? Varför, eller varför inte?

Nu får vi veta att det lilla fotot på bokens framsida, med en flicka och en häst, föreställer Maja, då hon var frisk! Klassen sätter fotot i en ram och ställer det i klassrummet. Varför tror du att de ville ha ett kort på Maja i klassrummet? Fundera på varför man valde ett "gammalt" kort, där Maja var frisk, och inte ett mer nytaget kort på Maja, som visade hur hon såg ut innan hon dog.

Först känns allt som vanligt

Lea sover hos sin mamma och pappa den natten, trots att hon inte har gjort det på flera år. Varför gör hon det, tror du? Tycker du att det kan kännas bättre att sova hos sina föräldrar, eller tillsammans med någon annan, om man känner sig ledsen eller orolig över något? Varför, eller varför inte?

Lea känner mammans trygga "mamma-lukt", står det. Har du någon lukt som du tycker känns trygg? Vilken då, i så fall? Försök beskriva den!

När Lea minns att Maja är död "växer en stor klump" inuti Lea. Vad menas med det, tror du? Vad kan det vara för en slags klump som Maja känner inuti sig? Har du känt så någon gång? Vad berodde det på?

Både glad och ledsen

Lea blir förskräckt när hon och kompisarna sitter och skrattar åt en rolig film på Youtube, fastän Maja har dött. Får man skratta när någon har dött? undrar hon. Hur tänker hon då, tror du? Vad tycker du – får man skratta trots att någon har dött? Kan det vara bra på något sätt? Kan det även vara fel tycker du? Hur då, i så fall?

Det finns ett uttryck som bland annat Rädda barnen använder som lyder ”barns sorg är randig”. Vad tror du man menar med det? På vad sätt stämmer uttrycket in på det här kapitlet?

Begravningen

Tror du att det kan vara viktigt för klasskompisarna att vara med på Majas begravning? På vilket sätt, i så fall?

I kyrkan spelar en flicka Majas favoritlåt på flöjt. Lea funderar på om Maja hör musiken. Vad tror du? Tror du att Maja kan höra musiken även om hon inte lever längre? Varför eller varför inte?

Har du varit med på en begravning någon gång? Om du har det – hur gick det till på den begravningen – var det ungefär som i boken, när Maja begravdes? Fundera på hur det kändes innan begravningen, och efteråt? Kändes det lättare på något sätt, när begravningen var över?

Majas bok

Kan det vara bra för klassen, att göra en minnesbok över Maja, tror du? Lea tycker att hela boken ser så glad ut, ”fastän den handlar om Maja”. Hur menar Lea då, tror du? Vad kan det vara, som gör att boken har fått en glad känsla?

Besöket

Vad tror du att Majas föräldrar tyckte, om minnesboken?

Tycker du som Lea – att det kan vara skönt med en kram då man är ledsen? Varför, eller varför inte?

Sommar

Lea tycker att det luktar gott ute – sommarlukt, tänker hon. Hur tycker du att det luktar när det luktar sommar? Finns det goda sommarlukter? Finns det sådana sommarlukter som inte luktar lika gott? Kan du komma på några?

Lea går till Majas grav innan sommarlovet börjar och lägger en bukett blommor där. Tror du att det är viktigt för Lea, att besöka Majas grav innan hon avslutar terminen och går på sommarlov? Varför, eller varför inte, tänker du?

Varför tror du att Lea vill minnas Maja som stark, frisk och glad? Vad ser Lea fram emot nu? Har Lea blivit glad igen?

Efter läsningen

Vad tyckte du om den här boken? Skulle du rekommendera dina vänner att läsa boken? Varför, eller varför inte? Var det något i boken som du tyckte var konstigt, eller som du inte förstod? Vad, i så fall?

Maja dog av en sjukdom som heter cancer. Känner du till något om den sjukdomen? Kan någon som har cancer bli frisk igen? Finns det olika sorters cancer, tror du? Prata om cancer i klassen, så att ni har en gemensam bild av vad det är för en slags sjukdom. Om det känns jobbigt, så prata två och två istället.

Vad upplevde du för känslor när du läste boken? Blev du glad, ledsen eller kanske något annat? Förändrades dina känslor på något sätt, när du hade läst klart boken? På vilket sätt, i så fall? Om du kände en förändring – varför tror du att du fick andra känslor, när du hade läst klart boken än de du hade i början av boken?

I boken ville Leas mamma att Lea skulle stanna i skolan istället för att åka hem och sörja ensam. Tror du att det kan hjälpa om man känner sorg, att vara tillsammans med andra som känner samma sak? Varför eller varför inte? Om man delar på sorgen tillsammans – kan man hjälpa varandra på något sätt då? Hur, i så fall? Tror du att sorg fortare går över om man kan dela den med andra? På vilket sätt, i så fall? Diskutera tillsammans med en kompis!

Sorg. Tänk på ordet. Att beskriva hur sorg känns med hjälp av ord kan vara väldigt svårt. Välj några ord du kommer att tänka på utifrån ordet "sorg". Prova att skapa en dikt av orden. Fundera över vad du ser när du tänker på ordet sorg. Om du skulle göra en bild av sorg – ett collage kanske? – hur skulle bilden se ut?

Lea funderar på om Maja kan höra sin favoritmusik spelas på hennes begravning fastän hon är död. Men vad händer egentligen efter döden? Den frågan har olika människor funderat på i alla tider. Vad tror du händer efter att någon har dött? Tror du att hela människan begravs under jorden, eller kanske att själen hamnar någon annanstans? Prata om det i klassen, eller kanske tillsammans med en kompis, om det känns svårt! Kom ihåg att det inte finns några svar som är rätt, eller fel, på den här frågan – det är helt enkelt ingen som vet svaret!

Författaren Astrid Lindgren har skrivit flera kända berättelser, som handlar om döden och vad som skulle kunna hända när en människa dör. En av dessa är sagan om *Bröderna Lejonhjärta*. Har du läst, eller hört talas om den? Du kan låna den på biblioteket eller se den som film.

När du har varit ledsen och känt tunga känslor, som t ex sorg – hur kan du göra för att bli glad igen? Vad brukar du göra för att muntra upp dig, eller en vän, när det behövs? Diskutera tillsammans vad det finns för saker man kan göra, som gör en glad!

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!